Ժ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3834 — 14/26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1898 — 11 ՃԷՄԱԶԻԼ ԱԽԸՐ 1316 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

در علیه ده غلطه غازه‌سی اداره‌خانه‌سی (آره‌ولك)

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեանց խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային դուշ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխանակ 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Փոփոխութեան համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԼՔՈՒԱԾ ԱՐՀԵՍՏ

Բոլոր արհեստաւորներուն մէջ դասակարգ մը կայ, գրաշարներու դասակարգը, որ ամէնէն աւելի մտքի աշխատաւորներուն, և որ՝ զարգացած միջավայրի մը հետ առօրեայ շփմամբ՝ հասարակ արհեստաւորի մը մտաւոր մակարդակէն վեր բարձրանալու միջոցներ ունի։

Հայ գրաշարներուն մէջ, գժբախտաբար, կան անանկներ, որ տարիներով աշխատած են օրն ի բուն, գլուխնին կախած գասային առջեւ, յաճախ առանց թափանցելու իրենց կարդացած և շարած պարբերութեան իմաստին։ Իրենց աչքն թէեւ անդադար շարժման մէջ է, սակայն միտքերնին կը մնայ հոն ուր որ է։ Անխնամ նախնական կրթութեամբ մը, հազիւ կարդալ սորված, գրաշար եղած են, ինչպէս մարդ կօշկակար, արաղաձաւրդ, երկաթագործ կ'ըլլայ։

Բայց կան անանկներ ալ, որոնք քիչ շատ նախնական կրթութիւն մը առած են։ Անոնք ոչ միայն լաւագոյն արհեստաւորները կ'ըլլան և բաւական գոհացուցիչ վարձք մը կը ստանան, այլ և իրենց առօրեայ գործունէութեան մէջ իր մարդ զարգանալու միջոցներ կ'ունենան։ Այդ գրաշարներուն վիճակը, բաղդատմամբ շատ մը արհեստաւորներու վիճակին, կը ներայ նախանձելի նկատուիլ, և զարմանալի է որ անոնց թիւը այնչափ աննշան է մեր մէջ։

Լաւ գրաշարները կը փնտռուին այսօր հրապարակին վրայ, և նոր տպարանի մը հաստատման կամ նոր լրագրի մը հրատարակութեան առթիւ՝ զարմանքով կը տեսնուի թէ գրաշարի մասնագիտութիւնը չի համապատասխաներ։

Երբ կը մտածեմ թէ այնքան հայ պատանիներ ասոր անոր դուռը ափ կ'առնեն վաճառականի գրագիր, հաւաքիչ կամ նոյն իսկ ծառայ ըլլալու պատրաստակամ, երբ կը ճանչնամ անանկներ որոնց դերադոյն երազն է մէկ երկու հարիւր ղրուշ ամսական՝ իրենց օրական հացը ճարելու համար, երբ ամէն օր կը տեսնեմ շուրջս քիչշատ զարգացում ունեցող անդործ երիտասարդներ, որոնց հնոտի զգեստը դիմութիւն կը շարժէ, կը զարմանամ թէ ինչո՞ւ անոնցմէ ոմանք գրաշար չեն ըլլար, ապարէզ մը որ իրենց տեւական ապրուստ մը պիտի ապահովէր։

Անոնց համար արդեօք որ կարդացած են թէ գրաշարները երկար չեն ապրիր, յաճախ թոքախտի ենթակայ ըլլալով իրենց գործին բերմամբ։ Բայց այդ հաշուով պէտք չէ փաստաբանութեան կամ բժշկութեան ալ հետեւողներ գտնուէին, քանի որ վիճակագիրները կը հաստատեն թէ փաստաբանները և բժիշկները շատ սակաւակեաց են։

Թերեւս զբաղման տեսակն է որ կը խրախուսէ զիրենք։ Առտուն կանուխ տպարան երթալ, անդադար աշխատիլ մինչև իրիկուն ոտքի վրայ, գործաւորի բազկին հագած, ծարաքարի փոշի ծծելով՝ ծանր կու դայ իրենց։ Բայց ըսէք, կ'աղաչեմ, ո՞ր արհեստն է որ չունի իր անպատեհութիւնները։

Դալով գործ գտնելու, ըսի արդէն թէ Պոլսոյ մէջ այսօր հայ գրաշարի խնդրանք կայ։ Սակայն զատ Վիէննայի և Վենետիկի Մխիթարեանց տպարաններն ալ կրնան հայ գրաշարներ գործածել, և գիտէ՞ք որ այդ երկու տպարաններուն մէջ հարիւրէ աւելի գրաշարներ կ'աշխատին։

Աւստրիոյ Կայսեր Վիէննայի տպագրական ցուցահանդէսը այցելուն առթիւ, «Հանդէս Ամսօրեայ»է առնելով հրատարակեցինք թէ միայն Վիէննայի Մխիթարեանց տպարանին մէջ 80—90 գրաշար ու գործաւոր կ'աշխատին, ամէնքն ալ աւստրիացի։ Այս առթիւ մեր թղթակիցներէն մէկը կը գրէր մեզ վերջերս։ «Մեր ուրախութիւնը յայտնելով հանդերձ հայ տպարանի մը եղած պատուոյն համար, որոնց նօգէպ կայսեր այցելութեամբ, անտեղի չենք համարիր հարցնել թէ ինչ պատճառաւ արդեօք Մխիթարեան երկու մեծ տպարանները չեն յօժարիր հայ գրաշարներ գործածել։» Պատճառը յայտնի է։ Հաւանական է որ Մխիթարեանները չէ գտած իր ճաշակին ու պահանջումներուն յարմար հայ արհեստաւորներ։

Դպրոցներէն դուրս եկող պատանիներուն գործ գտնելու համար եղած յաճախ ամուլ ջանքերը տեսնելով, կը խորհիմ թէ անոնց մէկ մասին համար պատրաստ է ահա ասպարէզ մը, որ գժբախտաբար շատերէ անտեսուած է, և զոր ահա մատանիշ կ'ընեմ իրենց։ Թող չարհամարհեն գրաշարութիւնը։

Գրաշարութիւնը ոչ միայն արհամարհելի արհեստ մը չէ, այլ ազնուագոյն արհեստներէն մէկն է։ Գրաշարը միջնորդ է գրագէտին և ընթերցողին միջև։ Անիկա այ բազուկն է գրողին, որուն գաղափարները մութին մէջ պիտի մնային և քանի մը առանձնաշնորհեալներու միայն պիտի կրնային հաղորդուիլ, եթէ այդ համեստ գործաւորը, տրլիւնի համբերութեամբ, հատիկ հատիկ չմայներ տառերը և չկազմէր գիրքը կամ լրագիրը։

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ԹՈՒԼԱԿՐՕՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋԸ

«Պոլսեցնակ Ռօսսոթոյ» սորագրութեամբ նամակ մը ստացած ենք որ իր համակրութիւնը յայտնելէ ետքը՝ Արեւելքի «Թուլակրօնները» վերնագրով խմբագրականին մէջ պարզուած տեսութիւններուն համար, անոնց ամբողջ տուող դէպքի մասին կը գրէ։— «Հետաքրքրուեցայ տեղեկութիւն քաղել իրական աղբիւրներէ, մանաւանդ որ չէի յուսար թէ թուլակրօններու մեծկակ խումբ մը գոյութիւն ունենար Ռօսսոթոյի մէջ ուր բնակող Հայերուն 30 տունը միայն Բողոքական են, և ուրիշ դաւանանք մուտ գած չէ հոն մերիններուն մէջ։ Առաջ տեղեկութիւնս ոչ այնչափ յուսահատական է որչափ ցաւալի, քանի որ միակ անձ մըն է դաւանափոխ եղողը, և այն ալ՝ քաղքին մոտակայ բազմաթիւ մէկ գիւղին ուսուցիչը։ Կրօնական ժողովը ցաւ յայտնեց այս առթիւ և Արեւելքիրաւամբ «Թուլակրօն և Թուլամտութ» մակդիրներով մկրտեց՝ անուանութեան համար կրօնափոխ եղողները։ Տեսնենք գիւղին թաղ. Խորհուրդը կամ Հոգաբարձութիւնը ի՞նչ ընթացք պիտի բռնէ յիշեալ ուսուցչին նկատմամբ»։

Եթէ նամակագիրը իր այս վերջին տողերով ըսել կ'ուզէ որ բողոքական սլամով բողոքական օրիորդի մը հետ ամուսնացող ուսուցիչը պէտք չէ պահել դպրոցին մէջ, համաձայն չպիտի գտնուինք իրեն։ Թողունք որ մեր վարժարաններու ուսուցիչներուն մէջ բողոքականի ու կաթոլիկի խառը չենք գրած երբեք և հայ տղաքը հաւասարապէս կ'օգտուին անոնց դասախօսութիւններէն, մեւ կողմէ՝ ինչպէս շատ լաւ շեշտած էր առջի օրը Մալկարայի մեր թղթակիցը՝ այս բողոքական պակը կատարուած է գրեթէ ակամայ, կրօնային ծայրայեղ պահանջումներու առջև։ Մնաց որ, Մալկարացիները դէմ են իրենց ուսուցիչէն որուն կը համարին և գայթակղած չեն ընար, ինչպէս որ տեղի ալ չի կար։

«Պոլսեցնակ Ռօսսոթոյ»ին նամակը գոհունակութիւն կը պատճառէ մեզի, և անշուշտ ընթերցողներուն ալ, միակ կէտի մը մէջ, երբ սուտ-ապէս կը յայտարարէ թէ բողոքական եղողը մէկ հոգի է և ոչ թէ «քանի մը երիտասարդներ», ինչպէս որ երեւցաւ Կրօնական ժողովին ոլորումներու հրատարակութենէն։ Հերքումներ կան որոնք ամբողջապէս բան մը ունին իրենց մէջ և հաճոյք կը պատճառեն հերքուողին իսկ։ Ասոնց կարգէն է այս նամակն ալ։

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

ՈՒՂԵՒՈՐԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

ՀԱՑՆԷ ԱՒԱՆԸ

Հայնէ կամ Հէնի աւան կը գտնուի Տիարպէքիրի հիւսիսակողմը՝ Լէյ և Ակլ աւաններուն միջեւ, եռանկիւնի, դուրան ու դուր եկան փոքր լեռնադաշնակի մը վրայ, շրջեալ ջրալատուած լեռներէ և սարաւանդներէ, որոնցմէ մաս մը՝ լերկ, քարքարուտ և գահավէժ կեցուածք մը ունին, ու մաս մըն ալ՝ տերեւալից, փոքրիկ ու ցանցառ պուրակներով պսմնուած։ Հարաւային լերան կողերուն վեր ու վարը անկուած և երկնցած են թուխ թուխ այգեստանները, իրենց նահապետական ու հին խրթիններով, և պղտաւոր բազմագան ծառերով, որոնք առատութեամբ կ'ամէն այս լեռնոտ վայրերուն վրայ։ Օդը ժանգառի ու պայծառ է միշտ։ այդ փոքրիկ հորիզոնին ներքև, ուր՝ ամէն վայրկեան ցուրտ հովի հոսանքներ և կատաղի քամիներ, երբեմն փոթորկասան, իրար կը կարեն, ու կը սաւառնին ծառոց ու թփոց կատարներէն, դգուելով հազար տարուայ բորբոսած քար քաւները։ Իր հարթադեմին ջրաւէտ և կանանչազարդ է, եւ անձուկ տեսարանը, խիստ զուարթ և ակնապարար։ Հէնի կամ Հայնէ անուանուած է՝ աւանի կեդրոնէն հոսող յորդաբուխ աղբիւրին համար։ Ասոնք կամ Այնէ՝ աղբիւր կը նշանակէ արաբերէն։

Աւանը կը գտնուի ճիշդ հարթադեմին կեդրոնը, երկու փոքր դաբաւանդներու մէջտեղ, որոնց մէկուն վրայ Բողոքական ժողովարանը, և միւսին առջեւը շինուած է Հայոց եկեղեցին։ Հիւսիսակողմը, աւանին կից կ'երեւան ընդարձակ բերդի մը աւերակները և պարիսպներու դերբուկներ, ըստ աւանդութեան՝ Արաբացւոց ատենն մնացած։ Մօտերը կը գտնուին ուրիշ քանի մը աւերակներ ալ, բայց աննշան և հետաքրքրական բան մը չեն պարունակեր, ոչ ալ յիշատակագիր, կամ արձանագրութիւն մը, զոր կը յուսայի գտնել, նկատելով որ այնքան հեռու չի գտնուիր այն խորխորուն անառանի քարայրին, որուն մուտքին վրայ կ'երեւին ցայսօր Ասորւոց Թագաւորաց սարի որդւոյն հռչակաւոր բեւեռագիրները և փոքրիկ արձանը։ Կը պարունակէ ութը-ինը հարիւր տուն։ Հայնէի շրջակայ գիւղերուն մէջ բազմաթիւ այգիներ կը գտնուին, զորս կը մշակեն Զազա կոչուած ցեղերը և բերքին առատութեան տաներ մէկ լիսր խաղողը քառասուն փարայի և մինչեւ իսկ 20—30 փարի կը ծախուի, այնքան դիւրագնի է։ Աժանութեան գլխաւոր պատճառներէն մէկն ալ սա է թէ՝ Զազաները գիւղագործ չեն, և այդ ոգելից ըմպելիքէն չեն սխրուիր։ Մինչ ասոր հակառակ՝ տեղացի Հայերը սաստիկ գինեսէր են, և իրաքանչիւրը ահագին կարասներով գինի կը լեցնէ, ձմեռնային ցուրտին և դաղարին ժամանակը ցաւ վայելելու համար։ Այս պէս են Լէյկի, Աթախի, Հոռնովի, Սլիվանի, Խուլիի, Եխանի, Ակլի եւ Արղենի Հայերը, օրին և գինիի սիրահար, և ինչպէս իրենք կ'ըսեն «ջրի պէս» կը գործածեն զայնս։ Կարծես աւանդական բան մը եղած է իրենց գինիի կարասները դատարկ չթողուլ։ Այդպէս էին ատենօր, իսկ թէ այժմ կը շարունակե՞ն, չեմ գիտեր։ Շատ դիւրութիւններ ունէին երկար տարիներով պահել գինին, սակայն՝ ճաշակի պակասութենէն էր թէ չուզուեցին, հին գինին շատ հաղուագիւտ էր, և խիստ քիչերու քով կը գտնուէր երեք չորս տարուայ հնացած գինի։

Հայերը կը զբաղին ներկարարութեամբ, ջուլհակութեամբ, կօշկակարութեամբ, առնագործութեամբ, վաճառականութեամբ ալ։ Կան ոմանք ալ, որ այգեգործ և հողագործ են։ Հաւնաստ ապրուստ մը ունին ու կրօնասէր են։ Եկեղեցին հին, բայց փոքրիկ չենք մնր է, վաղուց կառուցուած, ուանի արեւմտակողմը, այդիի մը մտիկ։ Շինութեան կամ նորոգութեան թուականի արձանագրութիւն չունի։ Քանի մը տարի առաջ երբ այցելեցի հոն, ժողովուրդը պատրաստուած էր եկեղեցին նորոգելու և ընդարձակելու, վասն զի խիստ նեղ կու գար յաճախող բազմութեան, որոնց շատերը, ժամերգութեան ատեն դուրսը կը կենային աղօթելու։ Դժբաղդաբար գաւիթ ալ չի կար, զանոնք պատսպարելու համար։ Տիրացուներու հոգ բազմութիւն մը ունէր Հէնի, որք՝ դասերը խունելով, ասացուածները իրարու բերնէ կը յաջտակէին, և կը պարզին հոն տիրացուական տեսարաններ, որոնց մէջ կը փայլին ծերուկ երգիչներ ալ իրենց թրթռուն և երբեմն անախորժ երաժշտութեամբ։

Երեք քահանաներէն մէկը միայն տրամադրելի էր տէրտէրական պաշտօնին, իսկ Ծագած երկուքէն՝ մէկը հարիւրամեայ՝ անկողնի մէջ, և միւսն ալ՝ ինչպէս պատմեցին ինձ և ինչպէս որ տեսայ՝ մոռացին խանդարում ունեցած ու կամովին փակուած էր տան ներքնայարկի փոքրիկ խուցին մէջ, ուր՝ այդ հիւանդութենէն առաջ երկար ատեններ տառապած էր լուծերու Վեցհազարեակի այն անլուծելի անմատչելի գլուխը, զոր Անանիա Շիրակացին խմբագրեց։

Դպրոցը, եկեղեցիին հետու, թաղին մէջ կը գտնուի, երկու յարկի և չորս սենեակի բաղկացած։ Դասատուութիւնը յանձնուած էր տեղացի տիրացուի մը, որ հասարակ ընթերցանութիւն միայն գիտէր։ Երբ այցելեցի հոն, քսան-երեսուն աշակերտներ հազիւ կային, իրենց դասատուին և հաշակաւոր ֆալախային հետ։ Իմ հարցմանս պատասխանելով դասատուն բաւ թէ «ֆալախան կոխած եմ, որ տղաք՝ բացակայութեանս վախնան, անառակութիւն չընեն»։ Զեմ մեղադրեր խեղճերուն։ Համբելով գինքը, ֆալախան նետել տուինք, և թելադրեցինք՝ որ տղոցի մանուկներու մէջ գարթեցնել աշխատասիրութեան և ուսումնասիրութեան ոգի, սիրաշահելով։

Հայ բողոքականները 30-40 ընտանիք կը կազմեն, առանձին ժողովարանով և վարժարանով։ Քարոզիչը տեղացի էր, բայց լաւ հմտաւ մը չունէր։ Դպրոցի դասախօսն ալ ինքն էր։ Ընդ ամէն ունէր 10-15 աշակերտ, զորս կը յոգնեցնէր Ս. Գրոց հաւաքածուներու տեսարկներով։

Հայերը՝ քանի մը կուսակցութիւններու բաժնուած էին հոս ալ, ինչպէս շատ տեղեր և ատելութիւններով ոգորուած մէկ մէկի դէմ։ Պատճառը կը կարծէք որ ուրիշ բան եղած ըլլայ, ո՛չ։ «Ջոկազայութիւն»։ Եթէ մէկ կուսակցութիւնը դասատու բերէր, միւսը կը վանէր։ Եթէ մէկը քահանայ մը ձեռնադրել տար, միւսը պիտի մերժէր, վերջապէս հակառակութիւն ամէն բանի մէջ, և այդ պատճառաւ եկեղեցին խանգար, դպրոցը անբարեկարգ առանց դասատուի կը մնար, հակառակ քանի մը կրթասէրներու արդար բաղձանքին։ Եւ ո՞ր տեղը «ջոկազայութիւն», ու դատապարտելի եսասիրութեան երեսին չեն վասուած ու չեն վասուիր եկեղեցիներ ու դպրոցներ։ Հայոց և Զազաներու թաղերը զատ զատ էին։ երկուքին մէջ տեղը կը գրաւէր փոքրիկ շուկան 40-50 կրպակներով և մէկ քանի փոքրիկ խաներով։ Շուկային մտիկ կը վազէր ինը աչքերէ՝ առատահոս և անհման աղբիւրին յստակ ու քաղցրահամ ջուրը, այնքան յորդ՝ որ քանի մը ջրաղացներ վարդամայն կը դարձնէ, և կ'ոռոգէ բոլոր պարտէզներն ու արտերը։ Տները, քաղաքներն նմուշով երկյարկանի են, իսկ փողոցները՝ նեղ և ապուտ։ Մաքրութեան երբեք հոգ չեն տանիր։ Աւանին շրջակայքը աղբանոցներով լի են, և շորս կողմը, անտանելի ըլլալու աստիճան գարշահոտութիւն կը բուրէ։ Փողոցները վերէն վար փոշեթաթախ են, և երբ օդը խաղայ, մարդ դժուարաւ կը շարժի հոն տեղէ տեղ, մրուշանման հոսող։ փոշի դէզերէն։ Այդ պատճառաւ է անշուշտ, որ աչացաւը սովորական և ընդհանուր է ժողովրդեան մէջ։ Եթէ մաքրուին փողոցները և աղբանոցները, Հայնէի օդը սքանչելի տեսակէն առողջարար է։ Աւանին դիրքը լեռնային ըլլալով, ապրուստը դժուարաւ և շարքաշութեամբ կը հոգացուի։ Ցորենը խիստ նուազ է։ Ալիմանին և Տիարպէքիրէն ստիպեալ են բերել, ու կասը՝ միշտ քանի մը զրշ. աւելի կ'արժէ հոն։

Մուշ, 30 Սեպտ.

ՈՒԽՏԱՒՈՐ

ՄԵՐ ԱՌԱՔԱՐԿՆԵՐԸ

(Թղթակցութիւն «Արեւելքի»)

ԻԶՄԻՐ, 10 Հոկտ.

Ուրիշներ ինչ որ ալ մտածեն, Իզմիր կարող ու գործունեայ առաջնորդի մը սէրը ունի։

Վերջին մեկնողը կատարելապէս չկրցաւ լրացնել իր պարտականութիւնը, որովհետեւ շարունակ «ասոր անոր սիրաը չցաւցնեմ» ըսելով, իր կրնած ծրագիրները հեռը տարաւ։ Իզմիր մեծ ախտերը չի սիրեր։ Երեսանց կը համակերպի, բայց օր մը ալ ակնթարթի մէջ ցոյց կու տայ իր գժգոհութիւնը։ Ապացոյց՝ վերջին Դաւառական ժողովը։

Կարելի է ըսել թէ ամէն վերջ այս վիճակին համար որոշուած ընտրելիները պաշտօն ընդունելէ առաջ պիտի մտածեն քիչ մը։ Իրարու վրայ դիզուած խնդիրներ կան որոնց գլուխը կարելի է դնել յաւիտենական պարաքի խնդիրը։ Քանի տարիէ ի վեր աղգ. պաշտօնական մարմինները, որ իրարու կը յաջորդեն, տեղեկագիր մը չտուած մեկնելու բարի սովորութիւնը առեր են։ Ամբողջ Իզմիրի մէջ վատաց եմ թէ քանի մը հոգի հազիւ գիտեն թէ ինչ է անտուին վիճակը, ինչ է իրական պարտքը, որոնց և ինչ պայմաններով։ Ժողովուրդը լուր չունի բնաւ։ Մտածիր պարտքի տակ է, կ'ըսեն շարունակ. ինչո՞ւ սակայն գիտակցութիւն չունենայ այն պարտքին, զոր օր մը ինք պիտի վճարէ։

Տարուան մէջ այնչափ հանդէսներ, պարահանդէսներ տեղի կ'ունենան հոս որոնց ամէնուն ալ կը վճարէ։ աքանչելի տրամադրութիւններ ունի Իզմիրի հայը։ ինչո՞ւ անգիտակ մնայ թէ գուցէ իրերը այսպէս շարունակելով օր մը կալուածները պիտի ծախուին, պարտք պարտի վրայ բարդուի, հասոյթը նուազի և դպրոցները փակուին։ Ինքը զգալու է մտէն թէ հեռաւոր ապագայի մը չի կարծիր այդ դժբաղդ իրողութեան կատարումը։

Ինչէ՞ն է Իզմիրցիներուն ցոյց տուած տարբեր ու համակերպ անտարբերութիւնը իր դպրոցներուն նկատմամբ։

Որոշակի ստուգեցինք որ օտար վարժարան յաճախող հայ աշակերտներու և աղջիկներու թիւը ճիշդ կրկին է ազգ. դպրոցը ուսանողներու թիւին։

Երկար տարիներու ցաւալի փորձառութիւնը զգալի չընե՞ր այլ եւս պէտքը գոնէ տասնամեայ մնայուն ծրագրի մը, որ երբեք չազդուի եկող դացող Խորհուրդներու, Տեսչութիւններու քմահաճոյքէն։ Բայց այդ ծրագիրը գործադրելու համար հաստատ կամքի պէտքը կայ։

Ունինք։

Գիտցատներ, թէ ժողովուրդը եկեղեցի չի գար։ Ի՞նչ ընելու գայ։ Թաղական անվերջ խնդիրնե՞ր գիտելու։

Մէկ քանի բացառիկ դէպքերը յարգելով, մեր տէրտէրները համաձայն ասարդէդ գտած են։ Մէկը առաղութիւնը գործադրելու պատրաստակամ դուրբերը գացած է իր նիւթապէս ողբալի վիճակին դարման մը գտնելու։ Ուրիշներ իրենց խեղճ ու կրակ մէկ պաշտօնակիցը նեղելով կը զբաղին, քովդ կու գան իրարմէ գաղտուկ, գիրար կը բամբասեն, ցաւագին շեշտով մը իրենց քանկն անձուկ վիճակը կ'ոգլան։ Եւ դուն մտովի կը ցաւես այդ անձուկ հոգիներուն վրայ։

Կատարելապէս մտածելով, կը գրենք թէ Իզմիր պէ՞տք ունի կարող և անձնուէր առաջնորդի մը։ Կարովի ձեռք մը պէտք է, անվհատ ուղղելու համար դպրոցական ու եկեղեցական գործերը։

Արմատական փոփոխումներու առաջին ձեռնարկողը գիտենք թէ պիտի բամբասուի, զրպարտուի, ու նոյն իսկ գուցէ հեռացուի։ Բայց անհրաժեշտ պէտք մըն է կարող առաջնորդի մը ընտրութիւնը։ Ոգեմտ երիտասարդութիւնը, որ ըլլօրէն մտածելով մէկ կողմէն Եւրոպա ուսանողներ զրկեց ուսուցչական կարող խումբ պատրաստելու համար, ասդին անվհատ ընթերցասէր մը կը պահէ, հոն Աղքատասիրամբ կը հիմնէ, Ս. Նեղսէսեանը կ'ապահովէ, այդ երիտասարդութիւնը անտարբեր չպիտի մնայ երբեք, երբ ամիսուան վերջին, մուցուած եկեղեցիին ու դպրոցին շուրջը։

* *

Իզմիրի Ազգ. Վարչութեան նկատողութիւնը թաղով վերի տողերը, անցնինք ուրիշ խնդրոյ մը։

Նկատելով որ քաղքիս Արեւելեան Ակումբին չենքը հեռու է Հայնոցին, աւելի մեծակ դասակարգի երիտասարդներու համար կ'առաջարկենք հիմնել նոր ակումբ մը, որ բնակուած թաղին մէջ ըլլայ։ Հրեաները հիմա երկու Ակումբ ունին ու նոր հաստատուածը Հայնոցին կեդրոնն է, այն չենքին մէջ ուր երբեմն Հոգատարի տղաքը կային։ Տարեկան չենին վճարուիր, մուտքը դիւրացած պիտի ըլլայ և Բոռնաբաշի Տէր Գ. Անանիա Սպարթալեան կը խոստանայ չենել չենքը՝ եթէ միայն 50 հոգի անդամակցին։

Հոն մտերմութեան նոր կապեր պիտի հաստատուին և օրէ օր ընտանեկան կեանքը թերեւս նոր կենդանութիւն մը ստանայ։

Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ՀԻՒԱՆԴԱՊԱՀԻ ԽՆԴԻՐԸ

Արեւելքի վերջին թիւերէն մէկուն մէջ կը կարդանք. «Մէրայ Պրուսի հիւանդանոցին համար, գերմանացի բրոթէսթանտ Բիտլրի առաջարկութեամբ, Օսմ. կառավարութիւնը Պէրլինէն Գերմանեան երեք քոյրեր բերել պիտի տայ իրրեւ հիւանդապահ։»

Մեր Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին համար (*) Ծ. Թ.—Վերջերս Հոգաբարձութիւնը պաշտօնի կոչեց հիւանդապահուհի մը որուն համար ըսուեցաւ թէ ծառայած է արդէն մայրաքաղաքիս ուրիշ հիւանդանոցներուն մէջ։

Մեր Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին համար պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեանց խան

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրօնական ժողովը իր երկուսն նիստին մէջ լսեց Իզմիրի առաջնորդ Տ. Սահակ Եպիսկոպոս Յովակիմեանի տեղեկագիրները՝ Եալագ-Տէրէի կրօնափոխական շարժումին ինչպէս նաեւ Էշկիի և Գուրտպէլէնի մէջ տեղի ունեցած նմանօրինակ խլրտումներու մասին, կաթոլիկութեան յարելու նպատակով։ Այս տեղեկագիրներէն զատ, նոյն տեղերու եկեղեցականներուն ու ժողովրդին կողմէ ալ գիրեր հասած էին որոնց մէջ բացատրուած էր թէ ինչ պատճառներէ առաջ կու գան այդ կրօնափոխական շարժումները։

Ժողովը՝ որ այս խնդրին համար Ս. Պատրիարք Հօր միջոցաւ հարկ եղած դիմումները բրած և հրահանգներ տուած էր՝ նկատելով որ տեղւոյ վրայ քննութեան կարօտ կէտեր կան, որոշեց վարչական քննիչ յանձնաժողով մը ղրկել որպէսզի գործակցելով Իզմիրի առաջնորդին՝ հարկ եղած միջոցները անմիջական կերպով գործադրէ և տեղեկագրէ Պատրիարքարան։ Կրօնական Ժողովը իր կողմէ քննիչ նշանակեց՝ Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքեանը։ Քաղաքական ժողովը ալ իր այսօրուան նիստին մէջ աշխարհական քննիչ մը պիտի նշանակէ, — հաւանաբար իր անդամներէն մէկը,—ընկերանալու և աշխատակցելու համար Տ. Հմայեակ Սրբազանին։

—Սկիւտար Ս. Խաչ եկեղեցիի ատաղերգց Տ. Գարբիէլ քահանայ Խանճեան Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան համեմատ՝ գաւառային աղքատ եկեղեցիներուն համար 951½ ղրշ. դրամ և 300 ղրշ.ի իրեղէն (փասա, տաժաղ) հաւաքելով, 6 ձեռք եկեղեցական զգեստ, 18 շալիկ, 6 փարուրաք և քանի մը կտոր մեծ ու փոքր քրիստոնէական պատարագատեղ ուռուցած ըլլալով, երէկ յանձնեց Ս. Պատրիարք Հօր, որ իր գոհունակութիւնը յայտնեց յիշեալ ատաղ քահանային խղճամիտ գործունէութեանը համար։

—Նոյնպէս Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցիին ատաղերգց Տ. Յովհաննէս քահանայ Շահպազեան երէկ Ս. Պատրիարք Հօր յանձնեց 1 ձեռք եկեղեցական զգեստ և 3 կտոր սիրկի ծածկոց, զոր նուիրած է Տիգրան էֆ. Գաղպակեան։

—Արմաշու Դպրեվանքի միաբաններէն Տ. Թորգոմ վարդապետ որ Տ. Եղիշէ Ծ. Վ. Դուրեանի հետ մայրաքաղաքս եկած էր այսօր Արմաշ կը վերադառնայ։

—Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սղերդի առաջնորդարանի Տ. Փաւլոս վարդապետ Իսկենտէրուն հասեր է։

—Եգիպտական լրագիրները կ'ըսեն թէ վերջին հեռագիրներու նայելով՝ Նուպար փաշա ծանրապէս հիւանդ է եղեր։

—Կրօնական Ժողովը դումարուեցաւ Երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեանի։

1. Սրբազան առաջնորդ Տ. Պետրոս արքեպիսկոպոսի յանձնուած խնդիրներուն քննութեանց տեղեկագիրը կարդացուելով, Մարզուանի վանքին վանական կանոնագիրը նկատողութեան առնուելէ և հարկ դատուած փոփոխութիւններու կատարուելէ ետքը, վաւերացուեցաւ այդ կանոնագիրը և որոշուեցաւ դրաձնել Ամասիոյ Գաւառ. Խառն Ժողովին ի գործադրութիւն։

2. Մարզուանի վանքին միաբանութեան ընդհ. Ժողովէն եկած նամակին՝ որով խնդրուած էր պետական հրամանագրով հաստատուած ուրոյն վանահայր մը կարգել վանքին համար՝ որոշուեցաւ պատասխանել թէ վիճակի մը մէջ գտնուած վանքերը, տեղւոյն առաջնորդարանին իրաւասութեանը ներքև կը գտնուին և հետեւապէս չեն կրնար ունենալ ուրոյն վանահայր։

3. Ամասիոյ մէջ քահանայական պաշտօնէ դադրած Տ. Տաճատ և Տ. Զենոբ քահանաներուն՝ որոնց վերաքննութիւնն ալ յանձնուած էր Սրբազան առաջնորդին իրաւ յանցաւոր ըլլալնին ստուգուած և ապացուցուած ըլլալով, ասոնց նկատմամբ ըլլալիք տնօրինութիւնը յառաջիկայ նիստին թողուեցաւ։

4. Գընալը կղզիի մէջ շատ տարիներէ ի վեր պաշտօնավարող Ծերունազարդ Տ. Դիոնէսիոս քահանային աւագ քահանայութեան տիտղոս տրուեցաւ։

5. Անժէլ անուն Հրէուհին ներկայանալով կրօն. Ժողովին, ինչպէս դրաւորապէս յայտնած էր բերանացի ալ յայտարարեց թէ ինքը իր ազատ կամքովը և համոզմամբը կը դիմէ Հայ. Եկեղեցւոյ գիրկը և կը փափաքի մկրտուիլ և դառնալ դաւակ Հայ. Եկեղեցւոյ։ Որոշուեցաւ Ազգ. հիւանդանոց ղրկել զայն և հոն մէկ քանի օր մնալէն վերջը մկրտութեան խորհուրդը կատարել։

6. Պանաբրամ-Պալըդէպէրի առաջն. տեղապահը Կ. Պոլիս գալու հրաման խնդրած ըլլալով, առայժմ մերժուեցաւ։

Ժողովը ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ ամսեսկան մէկ քանի խնդիրներով։

—Տրապիզոնի ու շրջականերու դպրոցական վիճակին վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ մեր թղթակիցը.

«Ինչպէս ամէն տեղ, Տրապիզոնի մէջ ալ վերարացուեցան դպրոցները, եռամսեայ արձակուրդէ մը եաքը։ Քաղաքս ունի ազգ. երկսեռ վարժարան մը ուր կը յաճախեն երկու սեռէ մօտաւորապէս 500 աշակերտ։ Այս տարի, նախորդին համեմատութեամբ՝ ուսուցչական մարմինը աւելի կարող ու բազմաթիւ է (17 պաշտօնեայ որոնց 12ը ուսուցիչ և 5ը ուսուցչուհի)։ պիւտճէնն ալ հաւասարապէս աւելի բեռնաւորուած է, այսինքն 700 լիրայ, որուն հարիւրին 100ին 25ը ժողովուրդը կը վճարէ, իսկ մնացեալը Առաջնորդարանը կը հոգայ իր հասութեարեր կալուածներով։ Դիւրոցին ծրագիրը թէև բարձրագոյն նախակրթարանի է, սակայն առայժմ բարձր դասարաններ չի կան։ Մկրերկու տարիէն միայն բարձր դասարանները պիտի կրնան բացուիլ, փասն զի հիմա թէ՛ պիւտճէնն չի ներեր, և թէ՛ աշակերտ չի կայ անոնց յարմար։

«Տրապիզոնի մէջ ուսման կարեւորութիւնը զգացուած է. քաղաքին մէջ գրեթէ հայ ազգ մը չի տեսնուիր որ գոյաց յաճախէ. աղջկանց մասին ալ նոյնչափ հոգ կը տարուի։ Սակայն գիւղերը կրթական տեսակէտով շատ անհանգիստ վիճակի մէջ կը գտնուին. շատ գիւղեր գոյաց չունին, ունեցողներուն ալ աննշան բաներ են, հարիւր գրել, կարդալ գիտուցուին։ Այս պատճառաւ ներկայ գիւղացի սերունդը չափազանց ոգէտ վիճակի մէջ է ու պիտի մնայ, եթէ լուրջ ուշադրութեան չառնուի այս կարեւոր կէտը։»

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Նեվրուզեան Սրեղիկ էֆ.ի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հեռաձայ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։

Այրի տիկին Երանուհի Ա. Նեվրուզ 5 օսմ. ոսկի, Այրի տիկին Վասիլուհի Մարկոսեան (ծնեալ Նեվրուզ) 5, Այրի տիկին Սրմանիէ Նեվրուզ 1, Տէր և Տիկին Պաղտիկ էֆ. Նեվրուզ 1, Տիգրան էֆ. Եռաւոիեան 1, Այրի տիկին Վարդուհի Երկանեան 1, Տէր և Տիկին Յարութիւն էֆ. Նորատունկեան 1, Տէր և Տիկին Պետրոս էֆ. Մոմճեան 1, Էմրուլլահ պէյ Վէզիրօֆ 1 օսմ. ոսկի։

(Հոգաբարձութիւն)

ՏԵՂԱԿՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՒԲԹ. Տ. ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ իր բնակութիւնը փոխադրած է Մկա փողոց թիւ 13, ուր ամէն օր կէս օրէ վերջ հիւանդ կընդունի։ 161 1—15

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱ. — Շէյսպուրէն հոկտ. 19 թուականով կը հեռագրեն թէ նաւային զօրքերու Ա. և Բ. գունդերուն վրայ յաւելումներ պիտի ըլլան։ Բարիզի զօրքերէն առնուած վաշտ Շէյսպուրի մէջ պիտի մնայ։ Պատերազմական նախարարը հրամայեց որ հետեւակ թնդանօթաձիգներու վաշտ մը Շէրպուրէ երթայ։ Այս յաւելուածական զինուորներով ամրոցները և մարտկոցները բաւական թնդանօթներով զարդարելու համար։

—Պրէսթէն հոկտ. 20 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ նաւային ուժերուդ հրամանին պիտի երթայ Քարուշիններու ամրոցը։ Նոր շինուած արագահարուած հրետանիները Ուէսան կը ղրկուին որուն զինուորներուն վրայ պիտի աւելնան նաւային 25 հետեւակ զինուոր։ Բերդի հրամանին և Պրէսթի առջև գտնուած ամրոցներուն համար նոր զինուորներ պիտի դրուին։ Նաւահանգիստի վերատեսուչ ծովակալ Պարէրա՝ Պրէսթէն Թուլոն գնաց, ծովակալ Ֆուրնիէի հետ խորհրդակցելու։

ՍՈՒԴԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Երէկ ծանուցինք թէ Բարիզի քաղաքական Խորհուրդը որոշում մը քննարկած էր որ Ֆաշոտայի խնդիրը հաշտարար եղանակաւ կարգադրուի և թէ Տէյլի Կրաֆիք այս որոշումը գնահատելով, յատագոված է հաշտարար կարգադրութիւն մը։ Թան ասոր կը պատասխանէ և կ'ըսէ թէ ուրեմն ինչու անգլիական լրագիրները, նոյն իսկ Տէյլի Կրաֆիք, գրգռեցին բրիտանական ծայրայեղ ազգասիրութիւնը։ Արդեօք Լոնտոնի մէջ կը խորհին թէ, կը յարէ, Ֆըրանսա կընայ ընդունիլ Թայմսի սա տողերը.

«Եթէ Ֆրանսայինները յարատեւեն պնդելու թէ Ֆաշոտայի վրայ իրաւունքներ ձեռք բերած են և թէ Մարշանը եւ կանչելը իրենց համար տարրնութիւն մը է, այդ պարագային մէջ անգլիական կառավարութեան ընթացքը գծուած է։ Մեր օրինաւոր իրաւունքները չենք կրնար զոհել մեր դրացիներու զիրաղղածութեանը։» Թայմս ի վերջոյ կ'ըսէ թէ բանակցութիւնները Մարշանի եւ կանչուելն եաքը միայն կրնան կատարուիլ։

—Ուէսթմինսթըր Կազէթ քննադատելով Տրվընչոյի դուքսին և Սրը Մ. Հիքս-Պիչի բանախօսութիւնները, կ'եզրակացնէ. «Կառավարութիւնը միայն պատասխանատու է Լորա Սոլզպէրիի հետեւած ուղղութեան, թէ՛ հրատարակուած պաշտօնագիրներուն և թէ՛ տակէ եաքը կատարուած բանակցութիւններուն մէջ։ Կացութիւնը, նոյն իսկ հիմա գտնուած վիճակին մէջ, կրնայ բարւոքիլ ճարտար բանակցութիւններով. միանգամայն կրնայ նեթապէս ծանրակշիռ հանգամանք մը ստանալ ճարող քաղաքականութեամբ մը։ Հիմա Սորլզբերիի անկ է որ գործը վարէ։ Հասարակաց կարծիքը, թէեւ կուսին սկզբունքին վրայ հաստատուն, կը պահանջէ նախարարապետէն որ կացութիւնը ծանրացնող բան մը չընէ և բաւի խնդիրներ չյարուցանէ ինչպէս է «բանակցութեան մերժումը»։— Սրը Մ. Հիքս Պիչի ճարտն վրայ շատ կը խօսին Եւրոպայի քաղաքական շրջանակներուն մէջ։ Գրեմֆենպաք չի կարծեր որ Սրը Մ. Հիքս Պիչի խօսքերը իրական զգացումի մը արտայայտութիւններն ըլլան։ Վիեննական թերթը կ'ըսէ. «Ցայտնի է թէ Անգլիոյ պետական մարդիկը ատենաբանութեան համար տարբեր տարրութիւններ ունին ուրիշ երկիրներու պետական մարդերէն և առանց կարեւորութիւն տալու այնպիսի բաներ կ'արտասանեն որոնք ուրիշ երկիրներու մէջ հասուն խորհրդակցութեան մը եաքը և ծայրայեղ պարագաներուն մէջ միայն կ'արտասանուին։»

—Կէտարէ էֆէնն տանուած վերջին լուրերու նայելով, Ահմէտ Ֆազըլի հրամանատարութեան տակ գտնուած Սուլտանցիները կէտարէ էֆէնի մէջ հեռուն դէպի հարաւ կը դանուին։ Անցեալ ամսուան 22ին ու 28ին դնդապետ Բարբէի հրամանատարութեան տակ գտնուած եգիպտական զօրքերուն և Սուլտանցիներուն մէջև տեղի ունեցած ճակատամարտներուն Սուլտանցիները շատ կորուստ ունեցան։ Եգիպտական զինուորները, Սուլտանցիներու այդ յարձակման միջոցին, պատերու տակ ապաստանած էին։ Սուլտանցիները երեք անգամ յարձակեցան։ Առաջին յարձակումը Ահմէտ Ֆազլի առաջնորդութեամբ կատարուեցաւ և ճակատամարտը վեց ժամ տեւեց։ Երկրորդին Սուլտանցիներէ շատը դերի ինկան և 4000 հրացան եգիպտացիներուն ձեռքը անցան։ Առաջին յարձակումը կատարեցին 1700 նիզակաւոր և 2500 հրացանակիր Սուլտանցիներ։ Ճակատամարտը տեւեց երեք ժամ։ Եգիպտացիները խլեցին Սուլտանցիներուն դիծը և Կէտարէի հետ անոնց յարաբերութեան ճամբան գոցելէ ետքը, Սուլտանցիներու բանակը տարը մոտ։ Այս ճակատամարտին մէջ եգիպտացիները կորուցին 50 մեռեալ և 70 վիրաւոր։ Բոլոր այս ճակատամարտները վարեց դնդապետ Բարբէն։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Գերմանիոյ գաղթականի Հիներութիւնը երկիւղներ ունենալով Գերմանիոյ և Անգլիոյ միջև կատարուած բանակցութիւններուն վրայ, խնդրած էր կառավարութենէն հրատարակել երկու տէրութիւններու միջև գոյացած համաձայնութիւնը։ Նախարարապետ Լշլան Հոլնլոյ պատասխանեց Ընկերութեան թէ առ այժմ չի կրնար անգլիագերման համաձայնութեան վրայ տեղեկութիւն կամ մասնակի տեղեկութիւն տալ, որովհետև դիւանագիտական տեղեկութիւններ և ուրիշ նկատումներ արգելք կ'ըլլան։ Բայց միջազգային պատասխանատուութիւնները և Գերմանիոյ շահերը երբ նեղուին, գերման կառավարութիւնը տեղեկութիւն պիտի տայ Լոնտոնի դաշինքին հետ իր գոյացուցած համաձայնութեան վրայ։

Մինչ կողմէ կ'ըսուի թէ Լիվրպոլայի գերմանական դեսպանը ձեռնարկներ ըրեր է Բարթուկալի հետ կարգադրութիւն մը ընելու, որուն մէջ Գերմանիա առաջնութիւն պիտի ունենայ և Անգլիա այդ մասին պիտի աջակցի։ Բլալիք կարգադրութիւնն է փոխատութիւն մը՝ Անկոլայի ու Տէլագոյի մասերով երաշխաւորուած։ Դերերու այս յեղաշրջումը, կ'ըսեն բարիզեան լրագիրները, որուն նպատակն է փարատել Բարթուկալի վախը՝ Անգլիոյ գաղթական ախորժակին հանդէպ, Գերմանիոյ առաջարկուեր է Պ. Սէսիլ Բոսսի Լիվրպոլայի ներկայացուցչին կողմէ որ այժմ կիսոյի ակս կ'երթեւեկէ Լոնտոնի և Պրէսթի միջև։ Մինչեւ իսկ Բարթուկալի կառավարութիւնը տեղեկութիւն չուներ եղեր անցած գարձանէն և կ'ըսուի թէ Պ. Սէսիլ Բոսսի ըրած միջնորդութիւնը չընդունելու որամադիր է։

ԶԵՆՔԱԿԷՏՈՒԹԻՒՆԸ. — Բեղերսբուրգէն առնուած վերջին լուրերուն նայելով, ընդհանուր զէնքազրկութեան գումարման տեղին համար տրուած լուրերը ստոյգ չեն։ Մուրավիէվ կոմսին երկարատեւ բացակայութեան և Զարին Լիվոնա գրաւնուելուն պատճառաւ այդ մասին տարաձայն որոշում մը չէ տրուած։ Մուրավիէվ կոմսը Բեղերսբուրգի դառնալէն ետքը պիտի որոշուի դեսպանախորհուրդին տեղը։

ՄՈՒՐԱՎԻԷՎ ԿՈՄՍԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Այն միջոցին երբ Ռուսիոյ արտաքին գործոց Նախարարը Վիէննա կ'երթար պաշտօնով, Լոնտոնի տատրիական դեսպան կոմս Տէյմ, որ արձակուրդով բացակայ էր, անմիջապէս Լոնտոն դարձաւ և հետեւեալ օրը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Լորա Սոլզպէրիի հետ։ Վիէննայի թերթերը կ'ըսեն թէ այս տեսակցութիւնը առնչութիւն ունի Մուրավիէվ կոմսին Վիէննա տուած այցելութեան։ Նոյն թերթերը մեծ կարեւորութիւն կու տան այդ տեսակցութեան, մանաւանդ այն խնդիրներէ մէկին համար որոնցմով այս միջոցս կը զբաղին Վիէննայի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ։

—Կոմս Մուրավիէվ երեք տարի Լիվատիա պիտի մնայ։ Վիլնայի մէջ իր օրը յիշատակին կառուցուած արձանին բացման ներկայ գտնուելէ եաքը Բեղերսբուրգ պիտի երթայ պաշտօնին գլուխը անցնելու։

ՀԱՅԵՇՆԱՍՏԱՆ. — Բաս Մանկաչիա, Թիֆլիսի կառավարիչը, որուն վրայ շատ կը խօսուի այս միջոցս, բնաւ բարեացակամ չի եղած Մեհելիքի հանդէպ։ Մանկաչիա տրդին է Հայաշատանի Եռհանէս Բ. կայսր որ Մեթիէմիէն Տէրվիշներուն ձեռքէն առնելու համար կռուելու միջոցին վերաբ։ Մանկաչիայի ծագումը Երեւան է։ Եռհանէսի վերջին փարիեմնին որ յայտարարեց թէ Մանկաչիան իր եղբօրը կնոջմէն ունեցած էր։ Եռհաննէսի իրրեւ յաջորդ ճանչցուած Բաս Արեա մեռած ըլլալով, մահուանէն յետոյ մեռնիլ իր զաւակը չճանչցուցած։ Մանկաչիայի այս ծագումը արդեւք չեղաւ Թիֆլիսի Բաս հոչակաւորին, վասն զի հայրը ժողովրդական էր և բարի համբաւ հանած։ Մանկաչիայի կենդանի մը արտայայտութիւններ ըլլան։ Վիեննական թերթը կ'ըսէ. «Բաս Մանկաչիա, որդի Եռհանէսի, ոչքայ արքայից եթողեալոյ։»

—Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Մանկաչիա մինչեւ հիմա 12,000 հոգի հաւաքած է։ Իտալիոյ կառավարութիւնը, որ լաւ յարաբերութիւններ ունի Մենելիքի հետ, որոշեր է բացարձակապէս չէզոք մնալ, եթէ խնդիր մը ծագի Մենելիքի և Մանկաչիայի միջև։

ՀԸԼԻ ՄէՋ (Անգլիա) անցեալ հինգշաբթի ծովը իջուցին Բրոմեքի Գ. կարգի յատուցարը, իր բոլոր մեքենաներով ու կամաներով, որ առաջին անգամ ըլլալով տեղի կունենայ։

ՀՌՈՄԷՆ կը հեռագրեն թէ հայի գինեն ալիլը յուզում կը պատճառէ Իտալիոյ մէջ։

ՊԱՊԸ վերջերս ընդունեց Անգլիայի ուխտաւորներ, Վատիկանի մեծ սրահներէն մէկին մէջ։ Լէոն ԺԳ. շատ մեծարեց անգլիացի ուխտաւորները, որոնք գոհութեամբ նշմարեցին թէ Պապը բոլորովին քաջառողջ է։ Լէոն ԺԳ. միշտ ունկնդրութիւններ կը շնորհէ, երկարօրէն կը խօսակցի և այդ կերպով ցոյց կու տայ թէ իր առողջութեան համար շրջած անհանգստութիւնը ստոյգ չեն։

Ռուս դեր-ծովակալ Մաքարով որ Անգլիա գացած էր նաւային յանձնարարութիւններու հսկելու, Ռուսիա վերադարձաւ և վերստանձնեց Պարէթիի նաւատորմին Ա. նաւաբաժնին հրամանատարութեան պաշտօնը։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԵՒ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ հարաւային մասին Սլաւները՝ Խրուաթները ու Սրպիէները՝ Թրիէսթէի մօտ մեծ համաժողով մը գումարեցին, մէկ կուսակցութեան մէջ ամփոփելու Խրուաթոյ, Տալմացիոյ, Սլովենիոյ, Իսթրիոյ, Քարնիոլէի, Քարինթիոյ և Սթիրիոյ Սլաւները։ Այս կուսակցութեան անունը պիտի ըլլայ «կուսակցութիւն Եուգո-Սլաւիոյ պատմական իրաւունքի»։ Նպատակն է մէկ տեղ հաւաքել հարաւային բոլոր Սլաւները եւ կեդրոն ընել Ագրամը։ Ասոնք պիտի աջակցին նաեւ հիւսիսային Սլաւներուն՝ Զեխերուն, Մորավիացիներուն և այլն։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ կառավարութիւնը Պաստոյ Լէգէոնի ոստայի խաչը տուաւ Լարթիկ հրամանատարին և ասպետի խաչը՝ Կաչէն ու Կիրօ հարիւրապետներուն, ի վարձատրութիւն այն փայլուն ծառայութեանց զոր մատուցին Սամորիի դէմ մղուած ճակատամարտներուն մէջ։

ԾԱՑՐՍՅԵՂՆԵՐԸ.—Պրիւսէլի և Հռոմի միջև ծառայագիրներ փոխանակուեցան ծայրայեղներու դէմ գումարելի դեսպանախորհրդարանի համար։ Պէլճիքա կը հաւատի մասնակցիլ, բայց երաշխաւորութիւն կ'ուզէ որ դեսպանախորհրդարանի որոշումները Պէլճիքայի օրէնսդրութեան փոփոխութիւն չպատճառեն։ Իտալիա ընդուներ է այս պահանջումը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՄԱՐՈՒՐ.—Քեօլնիէ Զայթունկ կը ծանուցանէ թէ Անգլիոյ կառավարութիւնը հրահանգ տուեր է Թանճէրի բրիտանական դեսպանին, դրամական հատուցում պահանջել անգլիացի առեւտրական գործակալներու բանտարկութեանը համար։ Տրուած պատմամամը կ'ուսարտի հոկտ. 16|28ին։ Անգլիական երկու մարտանաւեր Մարոք գացած են այս պահանջումի։ ոյժ տալու։

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ.—Մ. Նահանգաց պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը կարծեն թէ Սպանիացիները հաշտութեան բանակցութիւնները կը յապաղեն, սպասելու համար Մ. Նահանգաց երեսփոխանական ընտրութիւններուն, որովհետև կը յուսան թէ անոնց արդիւնքը կընայ ըլլալ որ պարտաւորէ Պ. Մաք Քինլին փոխելու իր մտադրութիւնները Փիլիպպինեներու նկատմամբ։ Բայց միւս կողմէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարը հրահանգ տուեր է Բարիզի հաշտութեան յանձնաժողովին տեղեկութիւններուն որ բանակցութիւնները փութով առաջ տանին։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Եորիոս թագաւորը Աթէնք վերադառնալուն պէս, նոյեմ. 3ին. Երեսփ. Ժողովը պիտի գումարի։

—Անգլիական այն նաւարժէնը որ վերջերս Գորֆու ժամանած էր, քսան օրէն Մալթա պիտի դառնայ։

—Ռուս կառավարութիւնը վիճակագրական տեղեկութիւններ կը հաւաքէ թէ Ռուսիոյ մէջ ո՞րչափ Կորնթոսի չամիչ կը սպառի։ Ասիկ կը հետեւցնեն թէ Ռուսիոյ և Յունաստանի միջև տեւեւորական պայմանագրութիւն մը պիտի կնքուի։

—Լարիսայի այն բնակիչները որոնք բանտարկուած էին, արձակուեցան։

—Յունաստանի պանքան իր դեղչի սակը հարիւրին 6 որոշեց մինչեւ նոր տնօրինութիւն։

—Նիւ Եորքէն Հավը դացող Կասֆոներ շոգենաւին մէջ Նիքոլաս Հէլմս անուն յոյն բժիշկ մը սպաններ է իր խուցը պառկող Թրիթօ Սիքօյան։

—Երեսփ. Ժողովին ներկայացուելիք օրինագիծերէն մէկը կը տրամադրէ որ գնդապետութիւնի վար սահման ունեցող զինուորականները երեսփոխանական ընտրելի չըլլան։

ՆԱՒՈՂԻՒ մէջ հոկտ. 19ին տուն մը վիչելով քանի մը ընտանիք տակը մնացին։ Փրատահներուն տակէն դիակներ հանուեցան և խուզարկութիւնը դեռ կը շարունակուի։

ՀԻՒՍԻՍՊԱՆԻՈՅ ԲԵԻԵՌ.—Երկրակայդ Պ. Նորակնաքիոլա դեկտ. ին Բեղերսբուրգի պիտի երթայ, դէպի Հիւսիսային Բեւեռ կատարելիք ռուսական մեծ երկրաչափութեան մը համար ուսումնասիրութիւններ կատարելու։

ՄԱՐՇԱՆԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ.— Պարթիէ հարիւրապետը որ ծովի վրայ կը գտնուի այս միջոցս, Ադիսանդրիայէ Մարսիլիա ուղեւորելով, Մարշանի տեղեկագիրը տաներու ֆրանսական կառավարութեան, ափրիկեան ուղեւորներու ամէնէն արագընթացը կրնայ համարուիլ։ Իրմէ առաջ, Սթանլին ու Մոմթէյը կը մեռնին։ Սթանլի Զանզիպարէն մինչեւ Քոնկոյի գետաբերանը երթալու համար 3000 քիլոմէթր ճանրայ կտրած էր։ իսկ Մոնթէյլ դնդապետը 4500 քիլոմէթր՝ Սենեկալէն մինչեւ Տրիպոլիս։ մինչ Պարթիէ հարիւրապետը, Լոանկոյէն Ադիսանդրիա երթալու համար, Պրաձաֆիլէն, Պանկիէն ու Ֆաշոտայէն անցնելով, 6500 քիլոմէթր ճանրայ կտրած է։ Օր մը պիտի դայ որ այս ուղեւորութիւն կատարուի երկաթուղիով ու հանդստաւէտութեան բոլոր պայմաններով։ առ այժմ, զուրկ է այդ պայմաններէ և ամէն տեսակ զրկանքներու և յոգնութեանց կուրծք տալով միայն կը կատարուի, արդեն ապացուած է։ Պառաթիէ։

—Ինչպէս յայտնի է, Պ. Տէլքասէ՝ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը՝ հրամայած է որ Մարշանի տեղեկագիրը ամբողջութեամբ հեռագրուի իրեն Գահիրէէն։ Այդ պաշտօնագրին փոխանցումը, նիթակն ձեւակերպութիւններուն պատճառաւ որոնք անհրաժեշտ են, բաւական երկար պիտի տեւէ։ Ծածկագիր հեռագրով պիտի հաղորդուի Գահիրէի Ֆրանսական գործակատարին կողմէ, և տեղեկագրին ալ համառօտ չէ։ Բարիզ հասնելուն ծածկագիր հեռագիրը պիտի վերածուի ընթացիկ լեզուի, և այս գործողութիւնն ալ կարճատեւ չի կրնար ըլլալ։ Այնպէս որ, տեղեկագիրը Պարթիէ հարիւրապետին կողմէ Եղիպտոսի ֆրանսական գործակատարին յանձնուած վայրկեանէն՝ հեռագրով Պ. Տէլքասէի ձեռքը հասնելու համար, երեսունրվեց ժամուան կը կարօտի։

Այսօրուան Թղթաթերի բաժնին մէջ կը հրատարակենք այս տեղեկագրին ամփոփումը զոր բերին այս առտու հասնող բարեկեան թերթերը։

Նոր Հրատարակութեան

ԸՐԴԱ ԽԱՐԹԸ ՄԷՇԳԷԼԻՐԻ

Գ. Տպագրութիւն

Յօրինեց ՄԻՀՐԱՆ Էֆ. ԱԲԻԿԵԱՆ

Մոյն գործ՝ գրի, պարունակութեան, մէթոտի և թղթի կատարեալ ազնուութեան կողմէ միակն է իր տեսակին մէջ որով Լիւմպէս կը յանձնարարուի մեր ընթերցողաց։ Գինն է 3 տեսրը 30 փարա։

159 2—2

Հեռագրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Իւլայի Ա. ատրճան տրուեցաւ Քաղաքագիտութեան Խորհուրդին անդամ Սալիհ պէյի, թղթակցութեանց դիւանին տեսուչ Թէվֆիգ պէյի և Գոնեայի նահանգին Էվղաֆի հաշուակալ Հասան Շեվզը էֆ.ի։ Իւլայի Բ. ատրճան՝ Գասէէմանիի ու Տրապիզոնի նահանգաց դատական քննիչ Զիւհտի էֆ.ի և Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատենին անդամ Հաղգը էֆ.ի։ Մեթէմանիի ատրճան՝ Հալէպի փաստաբաններէն Թորոս էֆ.ի։

—Սմանիրտայի օսմ. հիւպատոս անուանուեցաւ Քիւֆի նախորդ հիւպատոս Ալի Նուրի էֆ.։

—Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Շապկի Գարաշիսարի կառավարիչ Նիւքրի փաշայի։ Դ. կարգի Մէճիտիէ՝ Ռէֆիվի խորհրդականաց քարտուղար Մինասեան Յովսէփ էֆ.ի։ Բ. կարգի Շէֆգատի՝ Բեղերսբուրգի պարսկական հիւպատոս Պ. Բոլպաքովի կնոջ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.—«Թանիտրոմնս լրագիրը գնանի և պատուէրի անասատ ըլլալով, եպարքոսական հրամանաւ այսօրուընէ սկսեալ տասնչէնգ օրուան դադարման դատապարտուեցաւ։»

ՎԻՀԷԼՄ Բ.Ի ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Գերմանիոյ կայսրը մայրաքաղաքս գընուած միջոցին իր լուսանկարը նուիրեց Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվի։

—Գերմանիոյ կայսեր հետ մայրաքաղաքս եկած գերման ոստիկանները և Բերլոյի ոստիկանութեան պաշտօնեաներէն մէկ քանին խմբովին լուսանկարին հանեցին և փոխադարձաբար իրարու նուիրեցին։

—Վիլհէլմ Բ. Կարմիր Արծիւ պատուանշանի Բ. աստիճանը տուաւ մաքսային վերատեսչութեան օգնական Մէհմէտ Ալի պէյի։

—Դամասկոսի մէջ հացկերոյթ մը պիտի տրուի Գերմանիոյ կայսրը ու կայսրուհւոյն։ Այս պատճառաւ Կայս. Պալատան մատանի պաշտօնեաներէն եօթը հոգի երէկ Դամասկոս ուղեւորեցան։

—Վիլհէլմ Բ., ինչպէս ծանուցինք, Կ. Պոլիս այցելելու յիշատակին համար իր ծախքով աղբիւր մը շինել պիտի տայ մայրաքաղաքիս մէջ։ Այդ աղբիւրը պիտի կառուցուի Տոլմա Պաղչէ։ Արձանագրութիւն մը պիտի ունենայ յիշելով Վէհ. Սուլթանին և Գերմանիոյ Վէհ. կայսեր ու կայսրուհւոյն այս տարուան տեսակցութիւնը։

—Երուսաղէմէն երէկի թուով կը հեռագրեն թէ Հալեպի վաչար, գնդապետ Էմէկիմ պէյի հրամանատարութեամբ, հոն հասեր է։ Ռուսիկանութեան նախարարութեան քննիչ ժողովին նախագահ Հիւսնի պէյ և Բէյշար պէյ Հայֆա գացեր են քննութեան համար։

ՊԷՐԼԻՆԻ օսմ. դեսպանատան համար նաւային կցորդ մը պիտի կարգուի։

ԱՆՑԱԳԻՐ.— Ներքին գործոց նախարարութիւնը ծանոյց ամէն կողմ որ անցագիրներու համար երմտական տարիին, որ մարտէն կը սկսի, թուականը պիտք է գործածել։

ԿՐԹԴԿԱՆ նախարար Զիւհտի փաշա ապաքինած ըլլալով երէկ պաշտօնատեղին գնաց։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Մահմուտխան երէկ ոչ թէ Թէհրան, այլ Եւրոպա ուղեւորեցաւ Բէլսթիէնէի ճամբով։ Ա. թարգման Յովհաննէս խան, դեսպանատան քարտուղարները և պարսկի գաղթականութեան երեւելիները շոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթեցին դեսպանին։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ Աւստրիա անցեալ 1897 տարուն տասը միլիոն ֆիորինի ապրանք տարուած է և Աւստրիայէն Սէլանիկ՝ ութ միլիոնի։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խեդիվն Ադիքսանդրիա ժամանելուն վրայ առնուած վերջին լուրերուն նայելով, էլ Մահրուսա զրօսանաւը հոկտ. 2|14ին կէս օրին Ադիքսանդրիա ժամաներ է։ Բասէթթէնի տպագրին մէջ բոլոր նախարարները, արտասովոր պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշա և ուրիշներ բարի գալուստ մաղթեր են Ն. Բարձրութեան, որ շնորհակալութիւն յայտներ է։ Կէս ժամ եաքը Խեդիվն մայրը ցամաք ելեր և ընդունուեր է իր զաւակներուն, նախարարներուն և բարձրաստիճան պաշտօնատարներու կողմէ։ Ապպաս փաշա ու մ

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ նախորդ նախարարապետ Պ. Բալիս առջի օրը Օսկայէն մայրաքաղաքս եկաւ և այսօր Պիրէոն կ'ուղեւորի։

ՏԱՐԸՆՃԱՑԻ կողմը, երկուշաբթի իրիկուն, ծխախոտի մսքանենգ Բրոտրմոս հանդիպեր է Ռէֆիի դէմ Եորիի և ուրիշի մը։ Երկու կողմէն զէնք պարպուելով Բրոտրմոս թեւէն ու փորէն վիրաւորուեր է։ Տեղական կառավարութիւնը իմանալով, դէպերուն երկուքն ալ ձերբակալեր ու կէս յսկէզ զրկեր է։ Բրոտրմոս մայրաքաղաքս բերուելով գերմանական հիւանդանոցը տարուեցաւ։ Վիճակը ծանր է։

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂի մօտերը առջի օր հանքածուխ բեռցած մոմուեռ մը քարերուն զարնուելով ընկղմեցաւ, բայց մէջը գտնուողները ազատուեցան։

ԱՐԿԱԾ ՄԸ.—Կաֆֆար անուն Պարսիկ մը Հասան անուն մարդու մը հետ երեկ Ղալաթիոյ մէջ զինավաճառի մը խանութը բէվոլվէր գնելու պահուն արկած մը պատահեցաւ։ Կաֆֆար իր ընկերոջ բէվոլվէրը խանութպանին ցոյց տուաւ, որպէս զի անոր նմանը տայ, բայց հրազէնը լեցուն ըլլալով կրակ առաւ և Կաֆֆար ձեռքէն վիրաւորուեցաւ։ Ոստիկանները խմանալով Կաֆֆարը հիւանդանոց տարին։ Հասան ալ իր բէվոլվէրին հետ Բերայի ոստիկանատունը զրկեցին։

ՅԱՆԱՐԾԱՄԱՀ.—Երեկ Գասբմ Փաշայի մէջ Իպրահիմ անուն ծերունի անագործ մը յանկարծամահ եղաւ։ Իպրահիմ հիւանդ ըլլալով հիւանդանոց կերթար երկու մարդու օգնութեամբ, երբ նաւակ նստելու պահուն մեռաւ։

ՄԻԽԱԼՃԻ ծովեզերքն առջի օրը քարիւղի 160ի չափ սնուկներ գտնուեցան։ Կ'երևայ թէ անցեալ օրուան փոթորիկի պահուն ընկղմած նաւու մը ապրանքներն են։

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Բարիզի թերթերէն 23 Հոկտ.

ՍՈՒՉԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Մարշանի տեղեկագրին պարունակութեանը համար Գահիրէէն քաջուած հեռագիրը ոչ է տեղեկութիւն չի պարունակեր Քիչնէր փաշայի Ֆաշոտա ժամանելուն վրայ, որովհետեւ Պարթիէ Ֆաշոտայէն ճամբայ ելելու առեն Մարշան դեռ չէր պարտաստած Սէրտարին հետ ունեցած տեսակցութեան տեղեկագիրը։ Մարշան կարծելով որ Պարթիէ Խարթումէն անդին պիտի չերթայ, ուզեր է ձեռքը պատրաստ գտնուած տեղեկագիրը անմիջապէս ճամբայ հանել և մնացածն ալ զրկել երբ Պարթիէ Խարթումէն մէկին։ Ուրեմն արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ այդ տեսակցութեան մասին բերանացի տեղեկութիւններ միայն պիտի առնէ Պարթիէէն։ Մարշան կը տեղեկագրէ իր հետեւած ճամբան, գրաւած կէտերը, ասոնց աշխարհագրական ճիշդ դիրքը, գրաւումը իրական ընելու համար զինուորական կայաններու հաստատումը, ասոնց վրայ Ֆրանսական դրօշ պարզուիլը և դրօշին պաշտպանութեան համար թողուած զօրքերուն թիւը։ Նոյնպէս կընքուած դաշնագիրները զանազան ցեղերու հետ որոնք հնազանդութիւն յայտնած են և արշաւանքին հանդիսաւորը Խարթումի էմիրին զօրքերուն հետ։ Տեղեկագիրը ծածկագիր է և հինգ մեծ էջերէ կը բաղկանայ։ Մարշան կրսէ թէ օգոս. 20ին առաւ պաշար ունէր և կը պատմէ սեպտ. առաջին օրերուն պատահած իրողութիւնները։

—Գահիրէէն հետեւեալը կը հեռագրեն Հավասի։

«Քիչնէր փաշայի ու Մարշանի տեսակցութեան ականատես վկայ մը կ'ըսէ թէ Մարշան տեսակցութեան միջոցին սիկաւէթներ ու շամանիա հրացուցեր է Սէրտարին։ Նոյնպէս շատ մը բանջարեղէն որք հասած էին իր ձեռքով պատրաստած պարտէզի մէջ։ Նեղոսի վրայ հանելուն՝ Մարշանի առաջին գործը եղեր է Ֆրանսական բանակեցին երկայնքը ընդարձակ դեռին մը մշակելի ընել։ Հոն անկերէ է բանջարեղէններ ու ետրապայէ տարուած հունտեր, որոնք շատ հասեր են՝ Նեղոսի կաւին, արեւին և ջուրին շնորհիւ։ Բնիկներն ալ ուժան ոչխար մատակարարեր են։ Ֆրանսայի զինուորները քաջառողջ էին։ Ականատես վկային այս յայտարարութիւնները շահեկան են այն միջոցին երբ անգլիական շրջանակներու մէջ զրոյց կայ թէ Ֆրանսացիները յուսահատական վիճակ մը ունին Ֆաշոտայի մէջ և թէ միայն ապատուեր են Քիչնէր փաշայի վերանձնութեամբը որ դարձեր տուեր է անոնց։ Այս նպատակաւորը լուրերուն շարժանիթն է ազդել ընկերներու միտքին վրայ թէ Մարշան անդրեւեգիպտական զօրքերուն ձեռքը կը գտնուի և եթէ իրաւի զինուորական արշաւանքի մը կը հրամայէ, Ֆրանսական կառավարութիւնը պէտք է օգնէ անոր։ Այս լուրերուն հերքիչն է պէրպէր խոհարար մը որ Քիչնէր փաշայի հետեւած է ուղեւորութեանը միջոցին և որ 5—6 տարիէ ի վեր անոր ծառայութեանը մէջ կը գտնուի։»

—Անգլիական լրագիրները համաձայն չեն այն կէտին վրայ թէ Ֆաշոտայի խնդրին համար բանակցութիւններ սկսած ըլլան Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջև։ Թայմզ ու Սենք-Ճեյմս Կազէթ միտ կը դնեն թէ նախ պէտք է Ֆաշոտան պարզուի եւրոպական բանակցութեանց սկսուի։

Ուէսթմինսթր Կազէթ լուր մը կու տայ թէ անգլիական կառավարութիւնը հրացուցեր է Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին թէ ինչ հիմնադիրներ ունի՝ Ֆաշոտայի մասին Անգլիոյ պահանջումներուն համար։ Պ. Տէլքասէ պատասխաներ է. «Նեղոսի վրայ կայան մը կ'ուզենք Ուգանդիի մէջ ստացուածքներուն համար։» Անգլիական լրագիրներ նկատի առնելով Լորտ Լոզպերիի ս պա. 9 թուական հեռագիրը, սակայն կը պարզէ խնդրին վիճակը։—«Ֆրանսա կը հաւանի եւ կենալ Ֆաշոտայի համար իր պահանջումին, և առաջարկութիւն մը կընէ, զոր Լորտ Սոլսպերի, իր բոնած ընթացքին պատճառաւ, պարտի նկատողութեան առնուլ։ առաջարկութիւնը մեր քաղաքականութեան չի հակառակիր։ Ֆրանսայի պահանջումը՝ Նեղոսի վրայ կայան մը ունենալու Ուգանդիի համար, բանաւոր է։ Ինչ որ Նիլէրի վրայ ըրինք Ֆրանսայի համար, նոյնը առանց դժուարութեան կընենք ընել Նեղոսի վրայ։»

Թան ասոր ի պատասխան կ'ըսէ. «Մեր կողմէ կը մտածենք թէ խնդիրը այդ կերպով կատարելապէս պարզուած է և մեզի ուրիշ բան չի մնար բայց եթէ մաղթել որ Անգլիացիներն ալ այդ տրամադրութիւնները ունենան. այդ պարագային դժուարութիւնները դիւրութեամբ պիտի հարթուին։ Ֆրանսա Մարշանի արշաւանքը Ֆաշոտա զրկելով խնդիր մը ներկայացնել ուզեց և ոչ թէ լուծել։ Ֆրանսա պատրաստ է անգլիոյ հետ այդ խնդիրը ուսումնասիրելու հաշտարար տրամադրութիւններով, բայց ոչ թէ ստորնացուցիչ անիրաւ պայմաններով որոնք ամէն օր կը ջատագովուին Անգլիոյ մէջ։»

—Նուիոյ Վրէմիա խօսելով Սըր Մ. Հիքս Պիչի բանախօսութեան վրայ, կ'ըսէ. «Անգլիոյ նախարարը, իր պատերազմաշունչ ճառը խօսելու տարգրուխութեանը մէջ կ'երևայ թէ կը մոռնայ որ Ֆրանսա մեկուսացած չէ, այլ դաշնակից է Ռուսիոյ, որ անտարբեր չի կրնար մնալ Ֆաշոտայի խնդրին լուծմանը։ Ռուսիա պիտի հաւանի Ֆրանսայի երբ սա որոշ չընդունիլ անընդունելի լուծում մը, և ամէն բան պիտի ընէ որպէս զի Անգլիա պէտքը ըզգայ հաշուի առնելու այս հաւանութեան բանաւոր հետեւանքը։ Ռուսիոյ և Ֆրանսայի դաշնակցութեան նպատակը միայն Երբեակ Զինակցութիւնը հակակշռել չէ, այլ երկու երկիրներուն շահերուն համաբաշխութիւնը պահպանել։»

—Գահիրէէն հեռագրեն թէ Սուսանի վերադարձող անգլիացի զինուորներու հիւանդութիւնն է ժանտատենդ որ օրական երկու-երեք մահ կը պատճառէ։ Անգլիական իշխանութիւնները մտահոգեն։ Այս հիւանդութեան գլխաւոր պատճառներն են Օմտուրմանի աղտոտութիւնը և ոգելից ըմպելիներու դիզումը։

—Գահիրէէն կը հեռագրեն Տէյլի Թելեկրաֆի թէ եգիպտական թնդանօթաձիգ զօրքեր Ֆաշոտա պիտի զրկուին։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Նիւ Եորք Հերըլտ կ'ըսէ թէ Զինու կայսրը երիկամունքի հիւանդութենէ կը տառապի։ Այս հիւանդութենէն էր որ մեռաւ Ալեքսանդր Գ. Զարը։

—Եոքոհամայէն կը գրեն թէ Բորնէոյի նախարարութիւնը մերժած ըլլալով Սէուլի քաղաքական ընկերութեան մը պահանջած խորհրդարանական կարգ մը քոնթրոլները, պարտաւորուեր է հրաժարիլ։

—Հոնկ-Քոնկի դիմացը, չինական եզերքին վրայ, Անգլիոյ հողային ընդարձակումը, դժուարութեամբ կը կատարուի։ Կուներ տեղի կ'ունենան։ Զինուոր կանչուած է չինական ժողովուրդը զսպելու։

ԳԵՐՄԱՆՆԵՐԸ ՀՈՒՆԴԱՐԻՈՅ ՄԷՋ.—Հունդարիոյ կառավարութիւնը ամէն պարագայի մէջ չուզեր ոչ է առաւելութիւն ընծայել Հունդարիա բնակող Գերմաններուն որոնց թիւը 2 միլիոնի կը հասնի։ Հունդարիոյ կառավարութիւնը ազգայնութեան օրէնքին յենլով այսպէս կը շարժի։ Բէշթայի գերմանական ընդդ. հիւսատոսը ուզեր է գերման վարժարան մը հաստատել Հունդարիոյ մայրաքաղաքին մէջ, ուր 400,000 բնակիչներու 100,000ը գերմանացի են։ Հունդարական կառավարութիւնը մերժած է այս առաջարկը։

ՄՈԳԱԿԱՆ ՀՐԱՊՈՒՐԻԶԸ

Շատ անգամ խանութի մը կամ վաճառատան մը ապրանքներէն աւելի, Բապէլանէն են որ յաճախորդը իրենց կը քաշեն. անտարբեր անցորդը խանութին ճակատը կամ քովը չրջանակուած զարդարուն գիրերէն հրապուրուած ներս կը մտնէ ո՛և է առարկայ մը կամ նիթ մը գնելու համար։

Բոլ Զրաք նկարչատուներ, որ հաստատուած է Ղալաթիա, Տէմիր խան, 26, ամէնէն աւելի կրնայ գոհացնել այդ կարիքը պէտքը, կը շի՛ է ամէն տեսակ Բապէլաներ, ոսկեզօծ և արծաթազօծ, գինիէի, վայրի կամ թիթեղի վրայ չատ գունագեղութեամբ նկարելով գիրեր, զարդագիրներ, քանդակներ և գինանշաններ, հիանալի ճաշակով մը և չատ դիւրամատչելի գիներով։ Բոլ Զրաք նկարչատունը կը պարտաստէ նաև ածխատիպ պատկերներ (գարագլէմ) ամենակատարեալ նմանութեամբ։

Դիմեցէք. ամէնէն ածանն է և ամէնէն գեղեցիկը։

Բոլ Զրաք նկարչատունը ի դիտութիւն յաճախորդաց գրասենեակ մըն ալ ի Պոլիս Ֆենգլեան խանի 6 թիւը բացած է։

ԾՈՒԱԳԻՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 25 Հոկտ.—Ֆաշոտայի խընդրին համար Անգլիոյ Կապտան Տեարակին և Ֆրանսայի Դեղին Տեարակին պարտականութիւնները իրարու հակասական են։

ԲԱՐԻԶ.—Քիչնէր փաշայի ու Մարշանի առաջին տեսակցութեան միջոցին, քաղաքավարութեան խօսքերէ եւրոպ, Մարշան յայտարարեր է Քիչնէր փաշայի թէ աւելի լաւ է որ մեռնի քան թէ Ֆաշոտայէն հեռանայ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Մուրավիէվ կոմսը այս իրիկուն Վիէննայէն պիտի մեկնի։

ԲԱՐԻԶ.—Լոնտոնի ֆրանսական նախագահ դեսպան Պառոն տը Քուլսէլ այս իրիկուն Լոնտոն պիտի երթայ։

—Ֆրանսայի Նշանաւոր նկարիչ Պ. Բի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1782 ԹՎԱԿԱՆԻՆ

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մը՝ որոյ բարձրեռեալը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի դումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկեալներուն համար։

ESTABLISHED 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ջնջումները։

Հ. ՅՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Զալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԿԱՐԵԼԻ Է ՈՅԺ, ԿՈՐՈՎ ՍՏԱՆԱԼ

Քաղաքակրթութիւնը որչափ յառաջդիմէ, ապրելու եղանակը քանի փոփոխութեանց ենթարկուի, մարդոց կազմուածքն ալ նոյն համեմատութեամբ իր բնական առողջ վիճակը կորսնցնելով, ամէն օր նորանոր հիւանդութեանց կ'ենթարկուի։ Այր մարդոցմէ աւելի, կիները չկրնալով զիմադրել այս հակաբնական կեանքին, նախ իրենց արիւնը, յետոյ այժը եւ աստիճանաբար, առոյգութիւնը, աչքերուն փայլը եւ վերջապէս իրենց Ջանկագին առողջութիւնը կը զոհեն անոր։

Բնական վիճակին մէջ ապրող գեղջկուհի մը ու քաղաքակրթուհեան մէջ մխրճուած կին մը իրարու հետ բաղդատել, բաւական է այս ճշմարտութիւնն ապացուցանելու։ առաջինն առոյգ, հուժկու, երեսները կասկարմիր, մատակ առիւծի մը կը նմանի. իսկ քաղաքինին բոլորովին ոռոր հակառակը, վատոյժ, տժգոյն, աչքերը մաքրած, ծունկերը կեռտ, մարմիրը լսկած, արիւնը ցամքած, ախորժակը զոց, ոտքի վրայ պտրտող հիւանդ մրն է։

Բայց քանի որ ամէն մարդու համար կարելի չէ մեծ թաղաքները ձգել ու փիլորը դաշտերի, ուստի քաղաքնի այր մարդոց, կիներու, տկարակազմներու, տղայոց եւ հիւանդութենէ ապաքինողներու տժգունութիւնը, անարիւնութիւնը, նիհարութիւնը, անկարողութիւնը, դեղնութիւնը, ստամոքսի տկարութիւնն ու ընդհանուր թուլութիւնը հիմնապէս բուժելու համար, երկար ժամանակէ ի վեր ՖԻՆ ՊՈՒԱՆԷ Fer bravais անուամբ երկաթախառն օշարակ մը պատրաստուած է, որուն ուրիշ ոչ եւ է դեղէ ազդու բլալը հաստատուած է, եւրոպիոյ ընդհանուր բժշկական մարմնոյն կողմէ։

Ը ծախուի ամէն դեղարաններու եւ դեղավաճառատուններու մէջ։ 142 5 26

ՈՐԴՆԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՅԿԱ ԱՆ և ՄԱՐՈՒԹԵԱ

Ն. ԲԱԳԷՆ ԵՒ ԸՆ

Մարսելիայի և Պաղեստինի մէջ։ Կանոնաւոր ընթացք

ԺԱՄԱՆԱԿԻՄ

Հեկտ. 31 Մինկրելի Անատոլուի եզերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Հեկտ. 26 Սիլոպեան Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։

Նոյմբ. 1 Մինկրելի Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք

Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղակի, ուղեւորութեան և այլ ամենայն տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ

575 Թոփհանէ, քարտիսին վրա

ՖԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ոչ-ոփոք երկու անգամ կը բանէն Լիվերպուլ և Աբերդէն Գլասկո

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գոթնիտ	4581
Իդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մաբաճոն	2408
Ուրանիա	7268	Ադրիա	2393
Թավոնիա	5587	Մարակոսա	2168
Սէֆայոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Խալիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիթիա	4557	Բրինիատա	1899
Ալբրա	2143	Մորոգգո	1855
Թէտար	1876	Թամբանիա	12950
Նեբրասկի	1614	Լուբանիա	12950
Գալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Ալիքսէսատրա խան, թիւ 401

Զալաթիա 571

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Դէմն է բարեբարոյ Լոյդ յուէր, հիւր Զբոսաշրջանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ոչ մէկ ոչնչութիւն կը լեցնեն. ցաւազրկելու և բնական վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիտցկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գեղեցիկ ընդ դէմդիմի, ծամելու համար, և ազատ արտասանութեան երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թրմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց.Գ. Ամերիկ. սով.համաճարի ձմեռները կիրակի օրերն ալ.(Դիպէ-ին։)ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Դիպէ-ին էնդէ) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գտարգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Ֆր-1 Խրիստիվի խան։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐԼ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Ընդարձակ Հալէպ. Կ. Պոլսոյ — Օպէսայի

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզզ	1011	Մարմս	724	Բրգարդ	1862
Ալբէոն	3607	Գոնկս	2906	Կրօնոս	1695	Մարէնկս	2273	Մարֆս	1113
Անեէլս	1541	Գորսս	895	Լիոր	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրոս	1735
Արիսոդս	2377	Ֆլոս	4811	Լիտարկս	1581	Միքատս	3557	Սիլվիս	1193
Պասանս	1820	Ֆամիս	937	Լինտս	3720	Միլս	1057	Սբէրս	1209
Պորտիոն	1261	Ֆուրս	2383	Լոբարդիս	3600	Մոնդէպլլս	1735	Թասսս	1328
Պրոլս	1076	Ֆրարս	1713	Լուսմէր	596	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսրն	1546
Պրինս	841	Ֆիլամս	504	Խակս	2354	Նէրս	1083	Թորիս	3827
Պրէֆֆալս	4431	Խարս	2464	Խտանս	5540	Ոհիս	4100	Թոլէտս	1470
Գէյրս	1671	Էյտորատս	1520	Ձիրնս	1080	ՈնՁարիս	4036	Թորքիտս	487
Գալիրսս	1337	Էշատ	1481	Գիէսս	1053	Օրլանտս	1585	Ուրպինս	2499
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆրեդրինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1944
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնս	1700	Բոլս	510	Վլոր	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	ՌիալՁս	2229	ՎոյՁուրնս	2396
Սիսէրս	1834	Ֆրանսիսրս	4582	Լէբանոս	2272	Ռիտ...	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիէր	3060	Լիվորնս	1643	...	1613	...	1800
Գոլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լորենցս	3191	Բօմէս	1789		

Տոբրս չոգենաւը, նաւապետ Բէյմ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։ Մէյթասս չոգենաւը, նաւապետ Պոյդ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամ սոյս 10ին և 24ին հոս կ'ապասուի։

Դիմել առ գործակատար Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆՏ ՐԻՋՕ

Թիւ. 17—18, Գիւլբեք Միլլէթ խան. Զալաթիա

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կատարուելու 1898 Սեպտ. 15 (Ն.Տ.) հինգշաբթիէն սկսեալ

ԷՍկի Շեհիրէն Էնկիւրիի Դէմ

ԵՐԹ Կառք։ Թ. 122 Խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՕՂ Կառք. Թ. 121 Խառն Իրիկն.	
Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.
12	20	Մկն. Էսկի Շեհիր	Ժմ.	11	16
1	6	» Ագ Պունար	»	10	32
1	48	» Այբիւ Քէյ	»	9	58
2	34	» Պէյլիք Ախուր	»	9	4
3	44	» Սարիքէյ	»	8	2
4	38	» Պիչէր	»	7	—
5	20	» Սարիէր	»	6	18
5	58	» Պէյլիք Բէօվրիւ	»	5	48
6	50	» Բօլաթլի	»	5	—
8	10	» Մալի Քէյ	»	3	35
9	10	» Սէնճան Քէյ	»	2	27
10	—	Ժմ. Էնկիւրիւ	Մկն.	1	35
Երկն.				առտ.	

Ֆէնէր Պաղչէի Դէմ

ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 522 Իրիկն.		Թ. 524 Իրիկն.	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
6	10	7	40
6	45	8	17
6	52	8	26
6	57	8	33
7	4	8	40

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 522 Իրիկն. Ժ.	Վ.	Թ. 524 Իրիկն. Ժ.	Վ.
Քարաքէօյ	Մկն.	6	10	7	40
Հայտար Բաշա	»	6	45	8	17
Գըզըլ Թօփրաք	»	6	52	8	26
Ճիւղաւորում	»	6	57	8	33
Ֆէնէր Պահճէ	Ժմ.	7	4	8	40

ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 523 Իրիկն. Ժ.	Վ.	Թ. 525 Իրիկն. Ժ.	Վ.
Ֆէնէր Պահճէ	Մկն.	7	50	10	20
Ճիւղաւորում	»	8	1	10	30
Գըզըլ Թօփրաք	»	8	5	10	34
Հայտար Բաշա	»	8	20	11	5
Քարաքէօյ	Ժմ.	8	45	11	30

Կարիերէ Էնկիրիի Դէմ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 Խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 121 Խառն Իրիկն.	
Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.
—	—	6 50 Պէշիկ.	Մկն.	—	—
—	—	7 35 Պէշիկ.	»	8	20
1	—	Պէշիք. 8 50	»	9	—
30		9 35	»	9	40
2	—	9 45 Ֆէրպ.	»	10	15 Գգկ.
2	30	10 15 Պէշիկ.	»	12	25
3	—	10 35 Գ.Գ.Պ.	»	10	30 Ֆէրպ
3	30	11 — Գգկ.	»	10	40 Գգկ.
3	45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	»	3	35 Գապ. 11 25 Գգկ.
4		11 20	»	4	10 11 30 Ֆէրպ
4	30	12 —	»	4	30 Ֆէրպօթ 11 50
4	50		»	4	50 12 15
5	15 Ֆէրպ.		»	5	40 Պէշիկ.
5	25		»	5	45 Ֆէրպօթ
5	50 Պէշիք.		»	6	15 Գգկ.
6	15 Պէշիք.		»	7	— Գգկ.

Կիրակի եւ Ուրբաթ Օրեր

		Իսկիւտարէն Կոմաքլ.	Կոմաքլէն Իսկիւտար
—	—	6 20 Պէպ.	— — 7 5 Գշք.
—	—	6 50 Գշք.	— — 7 40 Գշք.
1	—	8 — Գշք.	1 — 8 20
1	30	8 45	1 35 9 —
2	—	9 30	2 20 9 40
2	45	9 45 Ֆէրպ.	2 35 Վոս փ 10 15
3	30	10 15	3 5 Գապ 10 30 Ֆէրպ.
3	45 Ֆէրպ.	10 35	3 30 10 45
4	15	11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպօթ 11 20
4	45	11 10	4 45 11 30 Ֆէրպ.
5	15 Ֆէրպ.	11 45	5 30 11 45
5	25	12 —	5 30 Ֆէրպ. 12 15
5	45 Պէշիկ.		6 15 Գէպէր

Հարէմ Իսկէլէսի Երթեւեկող Շոգենաւեր

3	—	Հարէմէն Սալանգ բացի Կիր.	
4	—	» » բացի ուր.	
10	40	» » բացի ուր. Կիր. օրերէն	
11	25	» » ուր. Կիր. ժ. 10.45ին	
2	30	Կամուրջէն Հարէմ Սալանգ բացի Կիր.	
3	30	» » » բացի Ուր.	
10	10	» » անտի Ճալանգ բացի ուր. Կիր. օրերէ	
11	10	» » » Սալանգ [Կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։	

Իսկիւտար Սիրէլճի Իսկէլէսի եւ Գալատաձէ Մէջտեղ Կանգառքէ Շոգենաւերու Երթեւեկի Ժամերը

3	45	Իսկիւտարէն Գալատաձ Սիրքէճի	
5	15	Իսկիւտարէն Սիրքէճի	
9	45	Իսկիւտարէն Սիրքէճի	
11	—	Իսկիւտարէն Սիրքէճի	
4	30	Սիրքէճիէն Իսկիւտար	
5	45	Սիրքէճիէն Գալատաձ Իսկիւտար	
10	30	Սիրքէճիէն Իսկիւտար	
11	30	Սիրքէճիէն Գալ. Իսկիւտար	

Ծան.—Ցոր միգապատ եղած ատեն շոգենաւները իրենց ցանուած տեղերը պիտի մնան։

ՀԱՄՊՈՒԵՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ՊԱՆՈՒ ԱԳԳՐԱՆԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	26,504,000
Տարեկան հասոյթ	»	58,937,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱՌՆՈՒ ԱՌԱՋԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՕՒՈՒՐ ԾԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պահէջ—Գաբու, Անանիտիս խան. 20 21 22

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իրօֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սրրաձա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԹԻԼԲՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԹԻ ՑԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱՍԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱԲՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանէն նշանը

Գործակատար Ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒՍՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շարթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 13/15 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Դշ. 14 26 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ Դարտանելլեներ, Բորտ-Սաիտ, Նաֆա, Պէյրութ եւ Ֆիրոս)։

եշ. 15/27 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

եշ. 15/27 Իզմէպոյու, Սինոպ, Սամսոն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։

Ուր. 16,28 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 2

ՖՐԵՏ. ԼԷՔԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ և Աբերտիլլ ֆլիս բանող շոգենաւերը

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Վիրգորիան	10500	Ֆլամիան	3800
Առմենիան	10500	Էմիրտիոն	3500
Գէորգիան	10500	Արրաֆրա	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալսէրիան	2800
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աքէնիան	2500
Ճորճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ցիրինիան	8000	Լէսպիան	2000
Տալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վալենիան	3700	Օրրոդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Տապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ. ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1

Զալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Գլասգով, Մինկրելիի և Սմիրնայի ֆլիս բանող շոգենաւերը

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բասմէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Բհանթրուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Սամանդի	3000	Գասբրնի	1500
Մարգարիտ	2500	Գիլէն	1500

Դիմել առ. Ֆ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ուէթալ խան

ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

Սմիրնա. Էֆէսոս Սամսուն

Արտօնատէր ՁԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (64)

ԷՄԻԼ ՈՒԻՇՊՈՒՌ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ս.

ԵՐԵՍՈՒ ՄԱՐԴԻԶՈՒ ՀԻՆԵՐԸ

Պ. Տէշարմ չու

նալով ուրիշ ըսելիք, բաժնուեցաւ գործաւորէն և գնաց կառքը նստաւ։

Այն ատեն, վայրկեան մը խորհելէ ետեւ՝ հետեւեալ հարցումն ըրաւ.

—Այսօր ուր է օր որ տիկին Բիկոյ մեռած է. ըսել է սեպտ. 12ին։ Նոյն կամ հետեւեալ օրը Անտրէ իմացաւ թէ Քլէռ Նիէվռի Ռըպէյ գիւղը կը գտնուէր. չոգեկառք նստաւ և 13ին իրիկունը կամ 14ին առտուն հոն հասաւ։ 15ին Փարիզ վերադարձաւ՝ Քլէռն ալ հետը բերելով, զոր իւր քոյրը կը կարծէ։ Այս մասին տարակոյս չկրնար ըլլալ. ճշդիւ Անտրէն է որ Ռըպէյի ընակիչները տարփաւոր կարծելով կ'մաքառանեն թէ փախուցեր է Քլէռ։ Այս յայտնութիւնը մեծ ուրախութիւն պիտի պատճառէ խեղճ Բօլինի։

Թուականները կատարեալ զուգադիպութիւն ունին. Քլէռի մայրը սեպտ. 16ին Ռըպէյ կը հասնի. աղջիկն առաւի օրը՝ այսինքն 15ին՝ մեկներ է անկից. հետեւաբար Անտրէ նոյն իրիկունը Փարիզ հասած է, որովհետեւ Պ. Տարթիկի ուղղած նամակը 16ին թուականը կը կրէ, որ երթալու գործին սկսելու օրն է։

Ըսել է թէ Անտրէ և Քլէռ ի միասին Փարիզի մէջ են. հետեւաբար իրենց հեռանին վրայ եմ. այսչափն արդէն կարեւոր արդիւնք մ'է։ Դժուարութիւններն աւելի քիչ են հիմա, որովհետեւ Անտրէի բնակարանը գտնելուս պէս, երկուքը մեկէն գտած կ'ըլլանք։

Բայց ինչո՞ւ Թոզուց Տարթիկի տուներ։ Ծանր պարագայի մը խօսք բրած է. ի՞նչ կը նշանակէ...։ Քոյրը գտնելը յաջող պարագայ մ'է և ոչ ծանր։ Ուրիշ բան մը պէտք է ըլլայ. ի՞նչ. չեմ կրնար գուշակել. մութ, անթափանցելի գաղտնիք մ'է։ Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն, այս օրուան յաղթութիւնս ապարդիւն չեղաւ։

Ենթադրելով որ Անտրէ չփութայ երթալ իւր արուարձանի բարեկամները տեսնել, պէտք է որ աշխատի, և տարակոյս չկայ որ ուրիշ սեղանաւորական տան մը մէջ գործ պիտի փնտռէ, թէ որ արդէն գտած չէ։ Եթէ այսպէս է, Փարիզի մեծ սեղանաւորներուն հետ ունեցած յարաբերութեանցս շնորհիւ՝ կրնամ այդ տղուն օր տան մէջ ըլլալն իմանալ։

Այս մտածութեամբ Պ. Տէշարմ իւր ապարանը հասաւ։

Նոյն միջոցին մայր Լանկլօա փորը դահլիճին մէջ կը խօսակցէր Անժէլի հետ։

—Պօրո՛ն Հանրի, ներողամիտ եղիք ինձի, ըսաւ. այնչափ անհամբերութիւն ունիմ բան մ'իմանալու, որ համարձակութիւն առի հոս գալու։

—Աղէկ ըրիք, Բօլին, և շատ ուրախ եմ, վասն զի մարդ պիտի զրկեի ձեզ որ հոս գայիք։

—Ո՛հ, Աստուա՜ծ իմ, գաւա՞ք, գոչեց մայր Լանկլօա, թեւերն ու աչերը միանդամայն դէպ ի ձեղունը վերցնելով։

—Ո՛չ դեռ, բայց մեծ յոյս ունիմ։

—Շատ ուրախ եմ, սիրելի՛ս, ըսաւ Անժէլ։

—Առ այժմ, քեզի համար ամենակարեւոր գիւտ մ'ըրի, Բօլին, ըսաւ Պ. Տէշարմ։

—Ո՛հ, պարոն Հանրի։

—Աղջիկդ Ռըպէյէն փախցրնող երիտասարդին անունը իմացայ։

—Կարելի՞ բան է, գոչեց մայր Լանկլօա։

—Տարփաւոր չէ եղեր, ինչպէս որ սխալմամբ կարծեր են Ռըպէյի բնակիչները։

—Ա՜հ, ադ աղէկ...։ Ալպէռ ալ ըսեր էր ինձի, թէ սխալ ըլլալու էր։

—Արդ, սիրելի՛ Բօլին, ձեր այն Հանրի կոչած տղան այսօր Անտրէ կը կոչուի։ Ահա այդ Անտրէն է, որ համոզուած ըլլալով թէ ձեր աղջիկն իւր քոյրն է, գնացեր Ռըպէյէն առեր փարիզ բերեր է։

Մայր Լանկլօա, ձեռներն իրար կցած և բերանը բաց մնացած, առանց իւր հիացումն յայտնող բառ մը կարենալ արտաբերելու։

—Աստուածայինն նախախնամութիւնը կը հսկէ այդ սիրելի տղոց վրայ, ըսաւ Անժէլ։

—Հիմա պատմեմ ձեզի ինչ որ կըրցի իմանալ, յարեց Պ. Տէշարմ։

Եւ պատմեց Հանրային օգնութեան անօրէնին երթալը, գռնապանին հետ խօսակցութիւնը, սեղանաւորին հետ տեսակցութիւնը և արուարձանի գործաւորէն ստացած տեղեկութիւնները։

—Այս ամենէն կը հասկցուի թէ, ըսաւ, Անտրէ գտած է Քլէռը, թէ երկուքն ալ Փարիզ են և մէկտեղ կը բնակին։ Թէ որ իմ առաջին հետախուզութիւնս կատարեալ յաջողութեամբ չպսակուեցաւ, դարձեալ շատ գոհ պէտք է ըլլանք։ Իրաւունք ունինք հիմա յուսալու, թէ քիչ օրեր կը բաժնեն մեզ այն երկար ժամանակէ ի վեր սպասուած երջանիկ վայրկեանէն, ուր պիտի կրնաք ձեր աղջիկը թեւերնուդ մէջ սեղմել, սիրելի՛ Բօլին։

—Ո՛հ, այո՛, այո՛, ըսաւ մայր Լանկլօա, պիտի տեսնեմ զայն քիչ օրէն, կ'զգամ զայս սրտիս անպատում ուրախութենէն։ Թերեւս, առանց իմ գիտնալուս, խիստ մօտս է...։ Եւ թերեւս ասկէց դուրս ելած միջոցիս պիտի հանդիպիմ իրեն փողոցին մէջ, և բովէս պիտի անցնի օտարի մը պէս...։ Բայց ո՛չ, ոչ, պիտի ճանչեմ զայն, այնպէս չէ՞, տիկին։ Սրտիս մէջէն ձայն մը պիտի ըսէ ինձի թէ ա՞ն է, աղջիկդ է...։

4

ԱՆԱՆՈՒՆ ՆԱՄԱԿ ՄԸ

Նոյն օրը Տիկին Տը Բրէալ մարքիզուհին այցելութիւն կատար տոքթէօր Վէրնիէի, Փարիզի Նշանաւոր բժիշկներէն մէկուն, որ Պլանշիլ կոմսին մտերիմ բարեկամն ըլլալով, իրեն ալ բժիշկ, բարեկամն ու խորհրդականն էր։

Դէմ դէմի նստած, վառարանին երկու անկիւնը, կը խօսակցէին։ Մարքիզուհին շատ դժգոհ կ'երեւէր։

—Ըսել է թէ ծայր մը չգտաք դեռ, ըսաւ։

—Ո՛չ, պատասխանեց տոքթէօրը, և սակայն կրնամ հաւատալ ձեզի թէ ամէն կողմ աչք նետեցիք։

—Ցաւսահատեցուցի՛չ բան, մրմնջեց մարքիզուհին։ Խորհուրդ մը տուէք ինձի, տոքթէ՛օր։

—Այս վայրկենիս մէ՛կ խորհուրդ մը միայն կրնամ տալ ձեզի, բայց որովհետեւ մտիկ չպիտի ընէք, անօգուտ է խօսիլս։

—Հոգ չէ, տոքթէ՛օր, ըսէք միշտ։

—Ըսեմ. Թէ որ ես ձեր տեղն ըլլամ, սիրելի՛ մարքիզուհիս, ետ կը կենամ այդ դժբաղդ խնդիրը փնտռելէ։

—Անհնար է, տոքթէ՛օր, գոնէ բաւական կը ճանչէք զիս, դիւրաւ վհատող չեմ։

(Շարունակելի)